

And God Waited

Rabbi Avi Killip - killip@hadar.org

Text 1:

The giving of the Ten Commandments Tamar Biala	עשרת הדיברות תמר ביאלה
<p>This is a story of a young woman who was sitting in synagogue while the Ten Commandments were being read. The Reader was chanting so expertly that the young woman felt it was as though she was hearing them for the first time. And she was astonished at what she heard, and her heart became aggrieved.</p> <p>She asked in her heart, what is the nature of <i>Remember the Sabbath to hallow it</i> (Exod 20:8), of which it is said <i>You shall do no work, you and your son and your daughter, your male slave and your slave girl and your beast and your sojourner who is within your gates.</i> (Exod 20:10) – and his wife, what about her, is she not commanded to hallow the Sabbath?</p>	<p>מעשה בעלמה שהייתה יושבת בבית הכנסת בשעה שהיו קורין בעשרת הדיברות. באותו היום היה הקורא מקפיד בקריאתו עד שנדמה היה לה שהיא שומעת את הדברים בפעם הראשונה. והייתה תמהה לשמע הדברים ולבה הולך ומתעכר.</p> <p>הייתה שואלת בלבה: 'לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך' (שמות כ, ט) – והאשה, מה היא עליה? האם לא צויתה אף היא בקדושת השבת?</p>

And what is the nature of *You shall not covet*, of which it is said, *You shall not covet your fellow man's wife, or his male slave, or his slave girl, or his ox, or his donkey, or anything that your fellow man has.* (Exod 20:14. 17) – and his wife, what about her, did the Torah not command her, too, not to covet that which is her fellow woman's?

The young woman was pious, and not until that day had she had a single foreign musing or doubt regarding the truth of Torah. At that moment of questioning, her heart was wrapped in fear, beating and beating, until she thought everyone in synagogue could hear its rhythm. The tears that rose in her throat had the taste of the deep, and the taste of the sea that drowned the Egyptians, and she was shaking and aghast, and her soul fled.

The Holy Blessed One gathered up her soul in the palm of His hand and was looking and smiling at her. He said to her, How long have I waited for you to come and ask me, so that I might reveal to you that which has been hidden away with Me for three thousand years! She cast her eyes downward and asked: Did the Holy Blessed One not speak with women at Mount Sinai, and not command them the same things He commanded men with thunder and lightning?

זזה שנאמר: 'לא תחמד אִשְׁתֵּךְ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתּוֹ וְשׁוֹרֹךְ וְחֲמֹרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ' (שם, כ, יג) - והאשה, מה יהא עליה? האם לא צוותה אף היא שלא לחמוד איש רעותה?

אותה עלמה צדקת הייתה, ועד אותו היום לא עלתה על לבה מחשבה זרה והרהור אחר אמיתה של תורה. באותה שעה היה הולך לבה ומתעטף בפחד, והיה מכה בה ומכה, עד שהייתה חושבת שכל באי בית הכנסת שומעים קול דפיקותיו. דמעות שעלו בגרונה, טעם תהום היה בהן, וטעם של ים שטבעו בו המצרים היה בהן. ומתוך שהייתה רועדת ומתבהלת פרחה דעתה.

אסף הקדוש ברוך הוא נשמתה בכפו והיה מסתכל בה ומחייך. אמר לה: עד כמה הייתי ממתין לך שתבואי ותקשי לי, ואני אהיה מבאר לך ונותן לך מה שגנוז אצלי בשבילך כשלושת אלפים שנה! השפילה מבטה והקשתה: ולאשה לא דיבר הקדוש ברוך הוא בהר סיני? ואותה לא ציווה בדברים שדיבר לגברים בקולות וברקים?

The Holy Blessed One lifted up her head and said, when Moses ascended I commanded him: *And have them make themselves ready for the third day, for on the third day, God will come down before **all the people** on Mount Sinai.* (Exod 19:11). Since Moses distanced himself from women, for he separated from his wife Zipporah, he brought only men near the mountain, as is said, *And Moses brought **the people** toward God from the camp.* (Exod 19:17).

And at that time, when Moses heard the commandments, and there were only men around him, he heard *You shall do no work* and said to himself, “and who will be punished for doing work, if not the man? And whose are the slaves and slave girls, chattel and children, whom he can command to do work, or to rest, if not the man?”

And so, Moshe wrote the men to keep the Sabbath, in the masculine pronoun. And because he was not *me'urav im haberiyot*, engaged with people, *beriyot*, in the feminine, for he had not been with his wife Zipporah for a long time, he did not remember that women, too, have desire, and so he did not include them in the prohibition not to covet. The young woman asked The Holy Blessed One, if so, and Moses who separated from women could not hear those words which The Holy

זקף הקדוש ברוך הוא את ראשה ואמר לה: שכשעלה משה אליי, ציוויתי לו 'וְהָיוּ נְכַנִּים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד ה' לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינַי' (שמות יט, יא). כיון שרחק משה מהנשים, ופרש מציפורה אשתו, קירב להר רק את האנשים שנאמר: 'וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה' (שם, יט, יז).

ובאותה השעה שהיו רק גברים סביבותיו, כששמע משה את הדברים, את 'לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה', אמר בלבו: 'ומי נענש לעשות מלאכה אם לא האיש? ומשל מי עבדים ושפחות, מקנה ובנים שהוא יכול לומר להם עשו מלאכה או תשבותו, אם לא של האיש?'

על כן כתב להם משה לשמור את השבת בלשון זכר. ומשום שלא היה מעורב עם הבריות - בריות לשון נקבה - שלא היה עם צפורה אשתו זמן רב, לא זכר שגם לאשה יצר לחמוד, ועל כן לא כלל אף אותן באותו הלאו.

<p>Blessed One ordained for them, will a sage who has not separated himself be able to hear?</p> <p>The Holy Blessed One's countenance became grave, and he answered her thus: Any beit midrash that has no women - My word will not emerge from there whole.</p>	<p>שאלה אותה עלמה לפני הקדוש ברוך הוא: ואם כן, ומשה שפרש מהנשים לא יכול היה לשמוע אותם הדברים שציווה הקדוש ברוך הוא לנשים אלו, האם תלמיד חכם שלא פרש יכול לשמוע?</p> <p>הרצינו פניו של הקב"ה - הרצינו מלשון רצינות והרצינו מלשון רצון - והשיב לה: שכל בית מדרש שאין בו אשה, לא יצא דברי שלם מלפניו.</p>
---	---

Text 2:

The Ever-Turning Sword Tamar Biala	מדרש החרב המתהפכת תמר ביאלה
<p><i>And He stationed east of the Garden of Eden the cherubs and the fiery ever-turning sword (Gen 3:24).</i></p> <p>Tamar said: <i>For I am nearly limping on my side, and my pain is with me always (Ps 38:18).</i></p> <p>The Holy Blessed One planted Adam in the Garden of Eden and said: Let the one created in My image come and do all that I did; work it, as is said of Me: <i>And God saw all that He had made (Gen 1:31); guard it, as is said of Me: God protects the simple (Ps 116: 6); let him not eat of the Tree of Knowledge, so that he not die, as is said of Me: And the Lord God truly is a living God (Jer 10:10).</i></p>	<p>'וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגַן עֵדֵן אֶת הַכְּרֻבִים וְאֶת הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת' (בראשית ג, כד)</p> <p>אמרה תמר: 'כִּי אֲנִי לֹצֵלַע נִכּוֹן וּמִכְאוּבֵי נִגְדֵי תַמְיִד' (תהלים לח, יח).</p> <p>נטע הקדוש ברוך הוא את האדם בגן עדן ואמר: יבוא זה שנברא בצלמי ויעשה כל מה שעשיתי אני:</p> <p>יעבוד בה, כמה שנאמר עליי: 'וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה' (בראשית א, לא).</p>

At the moment that The Holy Blessed One said to him: *do not eat of it* (Gen 2:17) – that Adam not feel – so that he not die. Adam fell silent, and his soul fell silent too.

The Holy Blessed One said: *It is not good for Adam to be alone, I will make a helping match for him* (Gen 2:18). God fashioned from the ground all the beasts of the field and all the birds of the sky and said: Let the one created in My image come and do all that I did, and give them names, as is said of Me: *And he declared their name Adam on the day they were created* (Gen 5:2). Adam declared names but did not find a helping match for himself, and he spiraled downward and downward into silence until he found himself in a great crater, alone.

ישמרה, כמה שנאמר עליו: 'שִׁמְרָ פְּתָאִים ה'" (תהלים קטז,ו).
לא יאכל מעץ הדעת טוב ורע כדי שלא ימות, כמה שנאמר עליו: 'וְהָ אֱלֹהִים אָמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים' (ירמיהו י,י). באותה השעה שאמר לו הקב"ה: 'לא תאכל מִמֶּנּוּ' - כדי שלא ירגיש האדם ולא ימות, נשתתק האדם ונשתתקה נפשו.

אמר הקב"ה 'לא טוב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזְרָ כְּנֶגְדּוֹ' (בראשית ב,יח). יצר ה' אלוהים מן האדמה את כל חייית השדה ואת כל עוף השמים ואמר: 'יבוא זה שנברא בצלמי ויעשה כל מה שעשיתי אני, ויקרא להם שמות, כמה שנאמר עליו 'וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאָה' (בראשית ה,ב).
קרא האדם שמות אך לא מצא לו עזר כנגדו, ושתיקתו העמיקה מעגלים מעגלים עד שישב במכתש גדול לבדו.

The Holy Blessed One could not bear to witness His own suffering reflected back to him. The Holy Blessed One brought sleep down upon Adam. Once Adam's limbs relaxed, The Holy Blessed One took an ever-turning sword and cut him along his side. He brought the female side to the male side and stood from afar to see what would become of them. And the male side turned to the female side and said in relief and wonder:

This one, at last, bone of my bone and flesh of my flesh... this one will be called woman (Gen 2:23-24). And they become one flesh.

And God was left, alone.

And He wailed and beat his heart, *For I am nearly limping on my side, and my pain is with me always* (Ps 38:18). How can I, alone and by myself, meet my other side? Let the one created in My image come and do all that I did, draw the sword and slice me in half and bring the other side to me... *And the Lord God called out to Adam and said: Where are you?* (Gen 3:9).

And He stationed east of the Garden of Eden the cherubs and the fiery ever-turning sword (Gen 3:24).

And He waited.

לא יכול היה הקב"ה לראות את בבואת מכאובו נגדו תמיד, הפיל תרדמה על האדם ויישנו. משרפו איבריו, לקח הקב"ה חרב מתהפכת וחצה את האדם לצלעותיו. הביא את צלע האשה לצלע האיש וניצב מרחוק לדעה מה ייעשה להן. ותפן צלע האיש לצלע האשה ותאמר בפליאה ובהקלה: 'זאת הפעם עץ מעצמי ... לזאת יקרא אשה' (שם ב, כג) והיו לבשר אחד.

ויותר אלוהים לבדו. והיה מקונן ומטפח על לבו 'כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד' (תהלים לח, יח), איכה אוכל אני לבדי לפגוש את צלעי השנייה? יבוא זה שנברא בצלמי ויעשה כל מה שעשיתי אני, וייקח החרב ויחצה בי ויביא '... ויקרא ה' אלהים אל האדם ויאמר לו איכה?' (בראשית ג, ט) 'וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת' (בראשית ג, כד), וימתן.

